

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАҢЛАР
АКАДЕМИЯСИ МИНТАҚАВИЙ БЎЛИМИ
ХОРАЗМ МАЪМУН АКАДЕМИЯСИ**

**ХОРАЗМ МАЪМУН
АКАДЕМИЯСИ
АХБОРОТНОМАСИ**

Ахборотнома ОАК Раёсатининг 2016-йил 29-декабрдаги 223/4-сон қарори билан биология, қишлоқ хўжалиги, тарих, иқтисодиёт, филология ва архитектура фанлари бўйича докторлик диссертациялари асосий илмий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган

2024-1/4

**Вестник Хорезмской академии Маъмуна
Издается с 2006 года**

Хива-2024

Бош муҳаррир:

Абдуллаев Икрам Искандарович, б.ф.д., проф.

Бош муҳаррир ўринбосари:

Ҳасанов Шодлик Бекпўлатович, к.ф.н., к.и.х.

Таҳрир хайати:

Абдуллаев Икрам Искандарович, б.ф.д., проф.
Абдуллаева Муборак Махмутовна, б.ф.д., проф.
Абдуҳалимов Баҳром Абдурахимович, т.ф.д., проф.
Агзамова Гулчехра Азизовна, т.ф.д., проф.
Аимбетов Нағмет Каллиевич, и.ф.д., акад.
Аметов Якуб Идрисович, д.б.н., проф.
Бабаджанов Хушнуд, ф.ф.н., проф.
Бобожанова Сайёра Хушнудовна, б.ф.н., доц.
Бекчанов Даврон Жуманазарович, к.ф.д.
Буриев Хасан Чутбаевич, б.ф.д., проф.
Ганджаева Лола Атаназаровна, б.ф.д., к.и.х.
Давлетов Санжар Ражабович, тар.ф.д.
Дурдиева Гавҳар Салаевна, арх.ф.д.
Ибрагимов Бахтиёр Тўлаганович, к.ф.д., акад.
Исмаилов Исҳақжон Отабаевич, ф.ф.н., доц.
Жуманиёзов Зоҳид Отабоевич, ф.ф.н., доц.
Жуманов Мурат Арепбаевич, д.б.н., проф.
Кадирова Шахноза Абдухалиловна, к.ф.д., проф.
Қаландаров Назимхон Назирович, б.ф.ф.д., к.и.х.
Каримов Улғубек Темирбаевич, DSc
Курбанбаев Илҳом Жуманазарович, б.ф.д., проф.
Курбанова Саида Бекчановна, ф.ф.н., доц.
Қутлиев Учқун Отобоевич, ф-м.ф.д.
Ламерс Жон, қ/х.ф.д., проф.
Майкл С. Энжел, б.ф.д., проф.
Махмудов Рауфжон Баходирович, ф.ф.д., к.и.х.
Мирзаев Сирожиддин Зайниевич, ф-м.ф.д., проф.
Мирзаева Гулнара Саидарифовна, б.ф.д.
Пазилов Абдуваеит, б.ф.д., проф.

Раззақова Сурайё Раззоқовна, к.ф.ф.д., доц.
Раматов Бакмат Зарипович, қ/х.ф.н., доц.
Рахимов Раҳим Атажанович, т.ф.д., проф.
Рахимов Матназар Шомуротович, б.ф.д., проф.
Рахимова Гўзал Юлдашовна, ф.ф.ф.д., доц.
Рўзметов Бахтияр, и.ф.д., проф.
Рўзметов Дилшод Рўзимбоевич, г.ф.н., к.и.х.
Садуллаев Азимбой, ф-м.ф.д., акад.
Салаев Санъатбек Комилович, и.ф.д., проф.
Сапарбаева Гуландам Машиариповна, ф.ф.ф.д.
Сапаров Қаландар Абдуллаевич, б.ф.д., проф.
Сафаров Алишер Каримджанович, б.ф.д., доц.
Сирожов Ойбек Очилович, с.ф.д., проф.
Собитов Ўлмасбой Тоғжамедович, б.ф.ф.д., к.и.х.
Сотилов Гойипназар, қ/х.ф.д., проф.
Тоғжибаев Комилжон Шаробитдинович, б.ф.д., акад.
Холлиев Аскар Эргашевич, б.ф.д., проф.
Холматов Бахтиёр Рустамович, б.ф.д.
Чўпонов Отаназар Отожонович, ф.ф.д., доц.
Шакарбоев Эркин Бердикулович, б.ф.д., проф.
Эрматова Жамила Исмаиловна, ф.ф.н., доц.
Эшчанов Рузумбой Абдуллаевич, б.ф.д., проф.
Ўразбоев Ғайрат Ўразалиевич, ф-м.ф.д.
Ўрозбоев Абдулла Дурдиевич, ф.ф.д.
Ҳажиева Мақсуда Султоновна, фал.ф.д.
Ҳасанов Шодлик Бекпўлатович, к.ф.н., к.и.х.
Худайберганова Дурдона Сидиқовна, ф.ф.д.
Худойберганоф Ойбек Икромович, PhD, к.и.х.

Хоразм Маъмун академияси ахборотномаси: илмий журнал.-№1/4 (110), Хоразм Маъмун академияси, 2024 й. – 199 б. – Босма нашрнинг электрон варианты - <http://mamun.uz/uz/page/56>

ISSN 2091-573 X

Муассис: Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси минтақавий бўлими – Хоразм Маъмун академияси

МУНДАРИЖА
ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ

Abdurashidova N.A. Determining the development of fiction through its main stages of development	5
Akhmedova S.H., Mizrobova V.R. The problem of gender characteristics in modern language and discourse	8
Akhmedova S.H., Shokulova L.B. Lexical semantic analysis of virtual communication in english written discourse	10
Allayarova G.N. Ingliz va o'zbek tillarida harakat yo'nalishini ifodalovchi vositalarning leksik-semantik va funksional tahlili	12
Alimova K.M. Kampus romani janr sifatida: shakllanish tarixi	14
Artikova D.A. O'zbek tilida fitonimlarning lingvistik xususiyatlari	17
Axmedova M.M. O'zbek va rus tarixiy nasr janrlarining pragmatik xususiyatlariga doir	19
Axmedova S.H., Rakhimova N.B. Ingliz va o'zbek lingvomadaniyatida stereotiplarning pragmatik tahlili	23
Bekbergenov H.U. Abstrakt otlarning kognitiv ta'rifi	25
Bobojonova N.J. Murojaat kategoriyasining tuzilishi va uni ifodalovchi leksik birliklarining kognitiv mazmuni	28
Boboyorova M.R. Jane Austen and her influence on society	30
Boltayeva N.R. The basic concepts and factors of political discourse	34
Burxonova G. O'zbek va rus tillarida agrar terminlarning o'zaro tarjimasini va leksikografik talqini	38
Djabbarova K.A. Cognitive mechanism of hyperbole in the english language	40
Do'smatov S.T. Badi' az-Zamon al-Hamadoniyy va uning maqomlari	42
Dustmatova N.P. Graduonimiya va unga yondosh tushunchalar tavsifi	45
Egamberdiyeva M.G'. Madaniyatlararo muloqotda nutqiy etiketning antoposentrik paradigmasi	48
Gadayshaev B.A. Ingliz, fransuz, nemis va boshqa tillaridan o'zlashgan harbiy va ijtimoiy so'zlarning o'zbek va rus tilshunosligidagi o'rni	51
Gafurova G.B. Publisistik uslubdagi matnlar elektron tarjimasini funksional pragmatik muvofiqligi	53
Gulyamova M.A. Xalqaro ekologik tashkilotlarning jamoatchilik bilan aloqalari mexanizmlari	56
Jalilova L., Ergasheva F. The pearls of irony in Ernest Hemingway's novel "The sun also rises"	58
Jumaniyozova S.Sh. Ingliz frazeologizmlarida tarixiy xotiraning aks etishi	61
Haydarov A.A., Barnoyeva M. So'zlararo ma'naviy munosabat turlari	63
Haydarov A.A., Yadgorova M. Inson tuyg'ulari ifodalanishining konseptual-chog'ishtirma tadqiqi	67
Khidirova M.A., Temirova M.A. Linguocultural analysis of animal names in english and uzbek languages	69
Kobilova A.B., Akhmedova M. Political discourse and periphrases used in this field	72
Kobilova A.B., Ruziyeva D. Advertising as a special type of text	75
Kudratov A.A. O'zbekistonda tarjima jarayoni	78
Masharipova Yu.O. Linguocultural analysis of the uzbek culture cradle named beshik	82
Maxmudova N.M. Ispan tilida quvonchni ifodalovchi so'zlarning tasnifi	85
Maxmudova Sh.M. The role of common phrasal verbs to organize more effective ESL classes	87
Nematova I. Reklama matnlaridagi imperativnin qo'llanilishining o'ziga xos jihatlari	91
Odilova G., Xamidova M. Olam milliy lisoniy manzarasida glyuttonik diskursning o'rni	93
Qo'ymuradova G.M. Holat fe'llarini tahlil qilishda assotsiativ metoddan foydalanish	99
Qurbonova F. A. Mifologik tafakkur va ijodkor badiiy olami	101
Qurbonova G.A. Qadimgi ingliz gidronimlarining kelib chiqish tarixi va yasalishi	104
Raximboyeva S.F. Xudoyberdi To'xtaboyevning "Sariq devni minib" romanida bolalar ruhiyatining ifodalanishi	107
Rustamov I.T., Amirova N.B. Anekdot janrining diaxronik-sinxronik tahlili	109
Sabirova N.E. Poetik ramzlar genezisi va o'ziga xos xususiyatlari	113
Safarova Z.T., Narzulloyeva M.N. Ch.Dikkensning "Dombi va o'g'li" asarida bola obrazining ifodalanishi	116
Safarova Z.T., Saidova D.B. Ingliz tarbiya romanlarida tarbiyachi va tarbiyalanuvchilar obrazlari tahlili	119
Safoyeva S. Tilshunoslikda pragmatik belgilarini tadqiq qilish	121

INGLIZ VA O'ZBEK LINGVOMADANIYATIDA STEREOTIPLARNING PRAGMATIK
TAHLILI

S.H.Axmedova, dots., PhD, Buxoro davlat universiteti, Buxoro
N.B.Rakhimova, magistrant, Buxoro davlat universiteti, Buxoro

Annotatsiya. Mazkur maqola ingliz hamda o'zbek lingvomadaniyatlarida mavjud bo'lgan stereotiplarning umumiy tavsifi, ularning o'ziga xos xususiyatlari hamda belgilari tahliliga bag'ishlangan. Stereotiplarning kognitiv, pragmatik qo'llanilishiga oid tahlillar ham taqdim etilgan. Ikki til madaniyatidagi umummilliy, ma'lum bir guruhga tegishli ijtimoiy stereotiplarning o'ziga xos jihatlari ham tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: stereotip, kommunikatsion kontekst, diskursiv markerlar, mentalitet, yuzaki stereotiplar, etnodiferensial ma'no.

Аннотация. Данная статья посвящена общему описанию стереотипов, существующих в английской и узбекской лингвокультурах, анализу их особенностей и признаков. Также представлен анализ когнитивного, прагматического применения стереотипов. Проанализированы также специфические аспекты общенациональных, принадлежащих определенной группе социальных стереотипов в двуязычных культурах.

Ключевые слова: стереотип, коммуникативный контекст, дискурсивные маркеры, менталитет, поверхностные стереотипы, этнодифференциальный смысл.

Abstract. This article is dedicated to the general description of stereotypes in English and Uzbek linguoculturologies, their specific characteristics and analysis of signs. Analysis of the cognitive and pragmatic use of stereotypes are also presented. Specific aspects of national social stereotypes belonging to a certain group in two language cultures are discussed as well.

Keywords: stereotype, communicative context, discursive markers, mentality, surface stereotypes, ethno-differential meaning.

Barchamizga ma'lumki, har bir millat o'zining stereotiplariga ega, ular jamiyatdagi kishilarning yashash tarzi, an'analari, qadriyatlarini, rituallari, madaniyati, tarixi va hokazolarga bog'liq. Stereotiplar har bir millatda turlicha bo'ladi va turli kommunikatsion kontekstlarda turlicha anglashiladi. Quyida biz ingliz hamda o'zbek lingvomadaniyatlarida qo'llaniladigan stereotiplarning pragmatik tahlilini olib boramiz.

Umuman olganda u yoki bu stereotiplarning pragmatik tahlilini amalga oshirar ekanmiz, diskursiv markerlar yoki pragmatik markerlarning kontekstual kommunikatsiyadagi o'rni beqiyos ekanligiga amin bo'lamiz. Diskursning strukturasi belgilovchi so'zlardan tashqari (masalan, qachon, chunki, lekin va hokazo), diskurs belgilariga yana bir nechta guruhlar kiradi: ma'ruzachining aqliy jarayonlari markerlari (mana shunaqa, shunaqa, shunday qilib aytganda), adresat psixik jarayonlarini boshqarish belgilari (tushunyapsanmi, ko'ryapsizmi kabi so'zlar) va boshqalar. Xorijiy tilshunoslar nutq belgilari guruhiga zarralar, birlashmalar, modal so'zlar, undovlar, qo'shimchalar kabi ko'plab morfologik - sintaktik birliklarni kiritadilar. Ushbu birliklar doimiy o'rganish ob'ektlariga aylantiriladi, bu esa nutq belgilarini ishlab chiqishga bag'ishlangan bir qator tadqiqotlarga olib keldi. Shu boisdan ham diskursiv markerlar o'zlarining evolyutsion rivojlanish davrida gap semantikasiga asoslanib, butun matnga (hatto metamatnga) ta'sir qilish darajasi bo'yicha vazifalar sohibiga aylanadi. "Diskursiv belgilar, birinchi navbatda, hozirgi nutq va nutqning oldingi qismi o'rtasidagi munosabatni bildiradi ("matnning uyg'unligini ta'minlaydi"), shuningdek, muloqot jarayonida ma'ruzachi va qabul qiluvchining o'zaro ta'siri jarayonini aks ettiradi. Lug'aviy birliklar va konstruktiviyalardan nutq belgilarini ishlab chiqishga va zamonaviy "grammatiklashtirish nazariyasi" apparatidan foydalanishga bag'ishlangan bir qator tadqiqotlar mavjud (birinchi navbatda, bular ingliz tilidagi materiallar bo'yicha iboralar yordamida), axir, garchi, aslida, haqiqatdan ham, bundan tashqari va hokazo". Kishini yoki suhbatdoshni tushunishda juda ko'plab omillarni hisobga olish zarur bo'ladi. Ingliz xalqiga tegishli stereotiplarni nutqda qo'llash va ularni tushunishda "like", "know" kabi diskursiv markerlar keng qo'llanilishini ta'kidlab o'tishimiz mumkin. *Could you, like, loan me*

100 dollars, please? "Like" pragmatik markerining qo'llanilishi ushbu kommunikativ holatning tinglovchiga yanada tushunarli bo'lishi mumkin. "Like" hamda "know", shunga yaqin bo'lgan so'zlarning inglizlar tomonidan ko'p ishlatilishi bu inglizlarning ba'zi bir stereotipik xususiyatlarini ochib berishi mumkin. Ulkan tarixga, yuksak madaniyatga ega bo'lgan inglizlar turli kommunikatsiyalarda bosiqlik bilan, o'ylab keyinchalik bir aniq qarorga kelishi borasidagi stereotiplar mavjud. *Like*, *innit* yoki *eh* kabi pragmatik belgilar og'zaki nutqning ajralmas tarkibiy qismidir, chunki ular keng doiradagi suhbat funksiyalarini bajaradi. Ma'ruzachilar ulardan kommunikatsiyadagi pozitsiyani ifodalash, xushmuomalalikni kodlash, suhbatlarni tuzish va nutq talqinini boshqarish uchun foydalanadilar. Biroq, pragmatik belgilarni rasmiy mezonlar nuqtai nazaridan aniqlash qiyin, chunki ular sintaktik jihatdan ixtiyoriydir, faqat gapning sintaksisi bilan erkin bog'lanadi, ko'pincha qisqa va deyarli hech qanday propozitsion ma'noga ega emas [5].

O'zbek madaniyatidagi turli stereotiplarni tahlil qilar ekanmiz, ulardan eng ko'p ishlatilgani bu kiyim-kechak bilan aloqador stereotiplardir. Ularni pragmatik jihatdan tahlil qilar ekanmiz bir nechta qiziqarli masalalarga duch keldik. O'zbekiston bugungi kunda dunyo hamjamiyatida o'ziga xos o'ringa ega bo'lib kelayotgan mamlakatlardan biri hisoblanadi. Turizm sohasida ham mamlakatimiz yetakchi davlatlar bilan raqobatlasha olayпти. O'ziga xos tarix, madaniyat hamda mentalitetga ega O'zbekiston va unda istiqomat qiladigan xalqlar haqida umummilliy stereotiplardan biri bu aksariyat o'zbeklarning milliy kiyimlarda ish joylariga borishlariga oid hisoblanadi [1].

Har qanday stereotipning tushunilishi, anglanishi xalq madaniyati va mentalitetiga ham bog'liq hisoblanadi. Xalqning milliy o'ziga xosligi – mentaliteti bu uning madaniyatidir. O'zbekiston milliy ensiklopediyasida mentalitet tushunchasi shunday izohlanadi: "Mentalitet (lot. mentalis — aqliy) — ayrim kishi yoki ijtimoiy guruhga xos aqliy qobiliyat darajasi, ma'naviy salohiyat. Jamiyat, millat yoki shaxsning mentaliteti ularning o'ziga xos tarixiy an'analari, urf-odatları, diniy e'tiqodini ham qamrab oladi. Masalan, go'zal ko'zlar o'xshatiladigan etalonlarni qiyoslab ko'raylik: o'zbek tilida munchoqdek, charosdek, ba'zida osmondek, quralay (kiyik bolasi) ko'z, qozoq tilida bo'taloq ko'zidek, qirg'iz tilida sigir ko'zidek; rus tilida qorag'atdek (kak smorodina), osmondek (kak nebo), tumandek (kak tuman) ko'z o'xshatishlari milliy mentalitetda, bir tomondan, go'zal ko'z haqidagi tasavvurlarning o'ziga xosligini, ikkinchi tomondan esa, etalon vazifasidagi narsa-hodisalarning ahamiyatini ko'rsatadi. Turg'un o'xshatishlar millatning tafakkuridagi olamning lisoniy manzarasini yaqqol namoyon etadi. Bundan tashqari, to'lin oy sovuqlik, mistik tasavvurlar bilan ham bog'lanadi, lekin bu tasavvurlar turkiylar lingvomadaniyati uchun xos emas. Demak, baho ifodalovchi mantiqiy operatsiyalar uchun milliy, madaniy va mental belgilar muhim omildir [3]. Shu o'rinda yuzaki stereotiplar haqida fikr yuritish zaruriyati paydo bo'ladi. Yuzaki stereotiplar - bu ma'lum bir xalq haqidagi tarixiy, xalqaro, ichki siyosiy vaziyat yoki boshqa vaqtinchalik omillar bilan bog'liq bo'lgan g'oyalar. Bu stereotiplar dunyodagi va jamiyatdagi vaziyatga qarab o'zgaradi. Ularning mavjud bo'lish muddati jamiyatning umumiy barqarorligiga bog'liq. Bular, qoida tariqasida, aniq tarixiy voqelik bilan bog'liq tasvir-tasvirlardir [4].

Izlanishlarimiz davomida ham ingliz ham o'zbek xalqlarida azaldan mavjud bo'lgan chuqur stereotiplarning pragmatik xususiyatlarini o'rganib, chiqib ular ushbu millat kishilarining, jamiyat a'zolarining doimiy orzu-ixtiyori, tarixiy va madaniy asosi, urf-odati ekanligiga guvoh bo'ldik. Inglizlar hamda o'zbeklarga o'xshagan uzoq tarixga ega, kuchli madaniy, ijtimoiy munosabatlarga ega xalqlargina hech qachon o'zining asosiy madaniy g'oyalaridan voz kechmaydi. Bunday stereotiplar har ikkala tilda, madaniyatda mavjud. Inglizlarning har yili Rojdestvo (*Christmas*) bayramini butun oila bilan o'tkazishi, bayram arafasida Boksing Deyda (*Boxing Day*) oila a'zolari uchun sovg'alar tayyorlashi, bolalarni Santa Klausning mo'ridan oshib tushib ularga sovg'alarni archa tagiga qo'yib ketishiga oid qadimiy, madaniy, chuqur stereotiplar hech qachon o'zgarmaydi. O'zbeklarning esa katta kishilarni, ota-onalar hamda yoshi kata kishilarga hurmatda bo'lish, ularga ko'maklashish, to'y marakalarda, marosimlarda butun oilaning birga bo'lishi kabi chuqur, uzoq tarixdan, kuchli madaniy asoslardan so'zlovchi chuqur stereotiplar hech qachon o'z ahamiyatini yo'qotmaydi.

Ingliz hamda o'zbek lingvomadaniyatlaridagi stereotiplarni pragmatik tadqiqini amalga oshirish orqali umummilliy stereotiplarning, ya'ni butun xalqqa tegishli bo'lgan madaniy belgilarning

turli kontekstlarda qo'llanilishidan qat'iy nazar to'g'ri ma'noda qabul qilinadi. Ba'zi bir ma'lum ijtimoiy guruhga tegishli stereotiplar esa ijobiy hamda salbiy ottenkaga ega, ularning qanday qabul qilinishi so'zlovchi yoki tinglovchining fikrlariga, kommunikatsion maqsadlariga bog'liq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Воробьев В.В. "Лингвокультурология в кругу других гуманитарных наук. "Русский язык за рубежом 3" (1999): – С. 77.
2. Воробьев В.В. Лингвокультурология. – 2008: – С. 32.
3. Kobilova Aziza Bakhriddinova. Some considerations about periphrases // *Academica: An International Multidisciplinary Research Journal*. ISSN (Online): 2249-7137, Vol.11, Issue 2, 30-February 2021. –P. 1637-1640. (Impact Factor (SJIF. 2021) – 7.492).
4. Krasnykh V.V. Этнопсихоллингвистика и лингвокультурология: курс лекций – М.: Гнозис, 2002. – С. 12.
5. Маслова В.А. Лингвокультурология: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений – М.: Академия, 2001. – С. 32.
6. Craig McGarty, Vincent Y. Yzerbyt va Russell Spears. Stereotypes as explanations. Cambridge university press, 2002
7. Lawrence Blum. Stereotypes and Stereotyping: A Moral Analysis. *Philosophical Papers*, vol. 33, No. 3, November 2004: 251-289
8. Rasulov, Z. (2022). Об объекте исследования когнитивной семантики. Центр научных публикаций (buxdu.Uz), 8(8). извлечено от http://journal.buxdu.uz/index.php/journals_buxdu/article/view/4346
9. Umurova, K. (2019). Communicative Approach In Listening. *Мировая наука*,(2), 59-61.
10. Yuldasheva Feruza Erkinovna.(2023). Cross-Cultural Variation and Distribution of Politeness Strategies . *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education* (2993-2769), 1(8), 31–34. Retrieved from <http://grmjournals.us/index.php/STEM/article/view/864>

UO'K 81'367.622.14

ABSTRAKT OTLARNING KOGNITIV TA'RIFI

H.U.Bekbergenov, doktorant, Qoraqalpoq Davlat Universiteti, Nukus

Annotatsiya. Maqolada abstrakt otlarning kognitiv ta'rifi bayon etilgan. Abstrakt otlarning lisoniy va ekstralingvistik xususiyatlariga konkret otlar bilan qiyoslangan holda ta'rif berilgan. Shuningdek, abstrakt otlarni semantik tasniflashdagi asosiy tamoyillari va grammatik xususiyatlari har tomonlama tahlil qilindi.

Kalit so'zlar: ot, abstrakt otlar, konkret otlar, kognitiv ta'riflash, semantik tasniflash.

Аннотация. В данной статье речь идет о когнитивном описании абстрактных существительных. Сравниваются лингвистические и экстралингвистические особенности абстрактных существительных с конкретными существительными. Кроме того, проанализированы основные принципы классификации и грамматическая характеристика отвлеченных существительных.

Ключевые слова: имя существительное, абстрактные существительные, конкретные существительные, когнитивное описание, семантическая классификация.

Abstract. This article deals with the cognitive description of abstract nouns. Linguistic and extralinguistic features of abstract nouns have been compared with concret nouns. Furthermore, the main principles of the classification and the grammatical characteristics of abstract nouns have been analyzed.

Keywords: noun, abstract nouns, concrete nouns, cognitive description, semantic classification.

Kirish. Abstrakt otlar dunyoning barcha tillarida ot so'z turkumining ma'no turlarining biri hisoblanadi. Abstraktsiya so'zi lotin tilidan (abstractio) olingan bo'lib *ajratib olish* degan ma'noni anglatadi. Mavhum otlar bevosita konkret otlarga bog'liq bo'ladi. Ular konkret predmetlarning o'zlariga xos belgi, xususiyat, hol, harakat va munasabatlarini ulardan ajratib olib inson ongida o'z oldiga predmet yoki substantsiya kabi shakllantirish orqali namoyon bo'ladi va ularga yuqoridagi belgilariga qarab nomlar qo'yiladi. Konkret otlar konkret predmetlarning jismoniy tanasi hisoblansa, mavhum otlar esa ushbu predmetlarning har xil xususiyatlari ko'rsatadi. Masalan, har qanday konkret narsaning *chiroyli* qiyofasi ulardagi *go'zallik* sifatini bildirsa, izlanish –harakatni, do'stlik – munosabatni, baxt va quvonch –holni, jasurlik, mardlik, saxiylik –belgini anglatadi. M.K.